

Ōrigenus Tōn Eis Tas Theias Graphas Exēgētikōn Hapanta Ta Hellēnisti Heuriskomena

Origenes

Coloniæ, 1685

Homilia II. (juxta Hieronymum XIII.) De eo quod scriptum est: Quomodo
conversa es in amaritudinem vitis aliena? usque ad eum locum in quouait:
Maculataes in conspectu meo iniquitatibus tuis: dicit ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79842](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79842)

stituit iactitiam. Similiter & in praesenti Dominus ait: *Constituite hodie super gentes, & regna eradicare, & suffodere, & disperdere, & edificare, & plantare.* Verumtamen primum est, ut mala auferantur à nobis. Non potest in loco

2. Cor. 6, 14. *edificationis malae edificare Deus: Quae enim participatio iustitiae & iniquitatis? aut quae communicatio luci ad tenebras? Oportet malitiam ex imis sedibus eradicari: oportet & edificationem pessimam ab animabus nostris penitus auferri, ut postea sermones edificent atque plantent.* Possumus siquidem & aliter intelligere quae scripta sunt: *Ece dedi sermones meos*

in os tuum. Et quid faciant sermones, dicit: *Eradicare, & suffodere, & disperdere.* Sermones eradicant nationes, sermones regna suffodiunt, sed non regna ista carnis & saeculi

*digna destruentibus, *digna eradicantibus verbis. Ea quae eradicata & subversa sunt senti; putas in his quae dicimus modò non est virtus quam Dominus tribuit; secundum

*MSS. R. *digne*
*MSS. R. *digne*

Psalm. 67. 12. quod scriptum est: *Dominus dabit verba evangelizanti virtute multa?* virtus eradicans atque suffodiens, si qua infidelitas, si quod mendacium, si qua malitia, si qua luxuria,

si qua discordia non est suffossa. Sicuti idolum in corde constructum est, illo deposito edificetur Templum Dei, & inveniat gloria eius in eo, & fiat non infertilis, sive lucus exurgens, sed plantatio Paradisi, ubi Templum Dei sit in Christo IESU, cui est gloria & imperium in saecula saeculorum, Amen.

ὅν ὡς ἀδελφεὶ πῶτον πατάσῃ, καὶ μὴ τὴν
ἰσχυρὰν αὐτὸς γὰρ ἀλγεῖν ποιεῖ, καὶ πάλιν δαπ-
καθίστησιν. ἔτι καὶ ἐνθάδε καθέσθαι σε
σήμερον ἐπὶ ἐθνη καὶ βασιλείας, ἐκείνῃ, καὶ
κατασκάπτειν, καὶ δαπολλύνειν, καὶ οἰκοδομεῖν,
& καταφυτῶναι. πλὴν πρῶτόν ἐστι ἐκείνη τῇ
φάουλᾳ * ῥηθῆναι ἀφ' ἡμῶν. & διὰ τοῦτο
τόπον τὸ οἰκοδομῆς τῆς φάουλῃς οἰκοδομεῖν ὁ
θεός. τίς γὰρ μέσση δικαιοσύνη καὶ ἀνομία;
τίς κοινωνία φωτὶ καὶ σκοτῷ. δεῖ τὴν κακί-
αν ἐν βάθρῳ ἐκκεῖσθαι. δεῖ τὴν οἰκο-
δομίαν τῆς κακίας καταναλωθῆναι διὰ τῆς
ψυχῆς ἡμῶν, ἵνα μὴ ταῦτα οἱ λόγοι θεοῦ οἰ-
κοδομηθῶσιν. & διὸ καὶ γὰρ ὅλως νοῦν καὶ
γεγραμμένα. ἰδὲ δέδωκα τὰς λόγους καὶ
τὸ σῶμα σε. τί ποιῶσιν οἱ λόγοι, ἐκείνῃ, καὶ
κατασκάπτειν, καὶ δαπολλύνειν. λόγοι ἐκείνῃ
ἐθνη, λόγοι κατασκάπτειν βασιλείας τῶν
τῶν σαρκικῶν καὶ κοσμικῶν, * ἀξίας λόγων
κατασκαπτῶν, * ἀξίας λόγων ἐκείνῃ
νοῦν καὶ ἐκείνῃ ἔκφυρα ὑπὸ λόγων, τὰ κατασκα-
πτῶν καὶ λόγων. ἀρα ἄρτι ἐν τοῖς λεγο-
μένοις οὐκ ἐστὶ δυνάμεις, εἰ μὴ ὁ θεὸς διδῶ, κα-
τατό. κύριος δὲ ὡς ῥῆμα τοῖς διαγγελισμένοις
δυνάμει πολλῇ. δύναμις ἐκείνῃ, εἰ τις ἀπο-
λασία, εἰ τις ὑποκρίσις, εἰ τις πονηρία, εἰ τις ἀνο-
μία, εἰ κατασκάπτειν, εἰ περὶ δαπολλύνειν
καὶ οἰκοδομῆν ἐν τῇ καρδίᾳ, ἵνα ἐκείνῃ κατασκα-

φέντ οἰκοδομηθῇ ναὸς θεοῦ, καὶ δόξα θεοῦ ὕψεται ἐν τῇ αὐτοοικοδομηθείᾳ ναῷ, καὶ
ῥηται οὐκ ἄλλοι, ἀλλὰ φτεία * ὡς δὲ δις θεοῦ, ὅπως ὁ ναὸς θεοῦ ἐν χερσὶν ἡμῶν,
ὡς ἐν ἡμῶν καὶ τὸ κράτος ἐν τῇ αἰώνῳ τῶν αἰώνων, ἀμὴν.

HOMILIA II.

(juxta Hieronymum XLII.)

De eo quod scriptum est:

Jer. 2, 21. 22. *Quomodo conversa es in amaritudinem vitis aliena & usque ad eum locum in quo ait: Maculata es in conspectu meo in iniquitatibus tuis: dicit Dominus.*

ΟΜΙΛΙΑ Β'.

ἐν τό.

Πῶς ἐσράφης ἐν πικρίᾳ ἢ ἀμπελος ἢ ἀλλο-
τρία, εἰ μὴ δαπολλύνῃ ἐν νίτρω, καὶ πληθύνῃ
σεαυτῇ πόαν, κεκλιδῶσαι ἐν ταῖς ἀδυνα-
μείαις σε ἐναντὶ ἐμοῦ. λέγει κύριος.

Eodem Interprete.

Sap. 1, 13. *Deus mortem non fecit, neque delectatur in perditione viventium. Creavit enim essentia & usque ad salutares generationes mundi, nec est in eis venenum mortis, neque inferni regnum super terram. Deinde paululum ultra pro-*

ὁ θεὸς θάνατον οὐκ ἐποίησεν, ἐδὲ τὰ
πᾶσα ἐν ἀπωλείᾳ ζώντων. ἐκτίσας γὰρ
ἐν τῷ ἐννοεῖ τὰ πάντα, καὶ σωτήριον αἰ
ἐν τῷ κόσμῳ, καὶ οὐκ ἐστὶ ἐν αὐταῖς φάρμακα
ὀλέθρου, ἐδὲ ἀδὲ βασιλείον ἐπὶ τῆς
ὀλέθρου

ὁλίγον ὑπερβὰς τὸ ρήτον * ἐρῶ. πόθεν ἐνθά-
 νατῶ εἰσῆλθε. φθόνα δὲ διαβόλες θάνατῶ
 εἰσῆλθεν εἰς τὸν κόσμον. * ἔτε ἐν δρετλῷ πρὸς
 ἡμᾶς ὁ θεὸς πεποίηκεν, ἡμεῖς ὅμως αὐτοῖς * ἐν-
 πίαντες τὴν κακίαν καὶ τὰς ἀμαρτίας. διὰ
 τῆς καὶ ἐνθάδε ἡ δόξα ἔστι ἀναγνώσματῶ ἢ
 ἐν τῷ περὶ τῆς ἐπαπορητικῆς ἐλεγχῶ πρὸς
 τὰς περὶ τῆς ἐλπίδας ἐν τῇ ψυχῇ, ἐνδοξίαν
 τῇ γλυκύτητι, ἡ δὲ θεὸς κατεσκεύασεν αὐτὴν.
 πῶς ἐξαφῆς εἰς πικρίαν ἢ ἀμπελος ἢ ἄλλο-
 τελα, ὡς εἶπεν. χαλῶσθαι οὐκ ἐποίησεν ὁ θεός,
 ἀλλ' ἀποπύδων πεποίηκε πᾶν τας. τίς αἰτία ὅ
 γὰρ ἡμῶν ἔστι χαλῶσθαι τὰς κεχωλωμένους,
 καὶ πεποίηκεν ὁ θεὸς τὰ μέλη πᾶν τὰς περὶ τῆς
 ὡς ὑγιανόντα. γέγονε ὅτις αἰτία ἔστι παθεῖν π-
 να, τὸν αὐτὸν τρόπον ἢ ψυχῇ ἔστι πρὸς μόνον
 γέγονε κατ' εἰκόνα, ἀλλὰ πᾶν τὸν ἀνθρώπου. τὸ
 γὰρ ποιῶν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα καὶ καθ'
 οὐσίαν ἡμετέραν, φθάνει ὅτι πᾶν τὸν ἀνθρώ-
 πον. καὶ ἐστὶν πρὸς ὑπερβολήν, ὡς πρὸς ἐν τῷ ἀδάμ
 ἐκείνῳ οἱ πολλοὶ νοῦσι τὸ κατ' εἰκόνα, ἔστι πρὸς
 ἡμετέραν αὐτῶν, ὅτε ἐφόρεσε διὰ τῆς ἀμαρ-
 τίας τὴν εἰκόνα ἔχοντες. ἔτις ἐν πᾶσι περὶ
 ὑπερβολὴν τὸ κατ' εἰκόνα, ἔστι τῆς εἰκόνος * τῆς
 χεῖρος. ἔφορεσα μὲν ἀμαρτωλοὶ ὄντες τὴν
 εἰκόνα ἔχοντες, φερεσα μὲν μετὰ νοῦν τὴν εἰ-
 κόνα ἔχοντες * ἐπερὶ τῆς πλῆν ἡ κτίσις γέγονε κατ'
 εἰκόνα ἔχοντες * ἐπερὶ τῆς ἀπορείας ἐν ἐνθάδε πρὸς
 τὰς ἀμαρτανόους ἐλεγκτικῶς λέγων ὁ λόγος.
 πῶς ἐξαφῆς εἰς πικρίαν ἀμπελος ἢ ἄλλο-
 τελα, ἐγὼ γὰρ ἐφύτυσά σε ἀμπελον καρποφό-
 ρον πᾶσαν ἀληθινῶν. ἐν τῇ πρὸς τῶν λέλε-
 κων, καὶ ἐπ' ἀναλαβὴν ὀλίγα πείσω ὑμᾶς, ὅτι
 θεὸς μὴ καλῶν ἀμπελον ἐφύτυσεν τὴν τῆ
 ἀνθρώπου ψυχῇ, ἐκαστῶ ὅς φερεῖς γέγονεν
 ἐναντίῳ τῷ βελήματι ἔστι κτίσαντῶ. ἐγὼ δὲ
 ἐφύτυσά σε ἀμπελον καρποφόρον πᾶσαν,
 οὐκ ἐκ μέρους, ἀληθινῶν. ἔδωκε τὴν μὲν ἀλη-
 θινῶν, τὴν δὲ ψυχῇ. ἀλλ' ἐγὼ ἐφύτυσά σε
 ἀμπελον καρποφόρον πᾶσαν ἀληθινῶν. πῶς
 ἐξαφῆς ἐμὲ κτίσαντῶ σε πᾶσαν ἀληθινῶν
 ἀμπελον, σὺ πῶς ἐξαφῆς εἰς πικρίαν, καὶ γέ-
 γονας ἀλλοτρία ἀμπελος, καὶ ταῦτα ἰδομεν ὅτι.
 ἐὰν ἀποπλύνῃ ἐν νίτρῳ, καὶ πληθύνῃ σε αὐτὴ πόαν. κεκλήιδωσαι ἐν ταῖς ἀδικίαις
 σε ἐναντίον ἐμῆ. λέγει κύριος, ἄρα ὅτε τις ἀμαρτήσασα ψυχὴ νίτρον λαβῆ-
 σα, καὶ ἀποπλυνάμενη νίτρῳ αἰσθητῶ, ὅτι παύεται τῆς κηλίδος, καὶ παύεται τῆς
 ἀμαρτίας, ὑπελάμβανε δὲ πρὸς πόαν ταύτην τὴν ἀνατέλλουσαν ἀπὸ γῆς λαβὼν, καὶ
 ἀποπλυνάμενη, καὶ ἀποσμηξάμενη, καταβῆται τὴν ψυχῇ, ὅτι λέγει ἐν ταῖς
 ὁ λόγος τῇ φερεῖσιν εἰς πικρίαν, καὶ γρομένη ἀλλοτρία ἀμπελος. ἐὰν ἀποπλύνῃ ἐν
 νίτρῳ, καὶ πληθύνῃ σε αὐτὴ πόαν, κεκλήιδωσαι ἐν ταῖς ἀδικίαις σε ἐναντίον ἐμῆ. λέγει κύ-
 ριος.

Acedens reperio, unde sit mors: *Invidia au-*
tem Diaboli mors intravit in orbem terrarum.
 Omnia igitur bona in nobis & propter nos
 condidit Deus, sed nosmetipsi * malitiam
 atque peccata propria in nobis attraximus
 voluntate. Unde & in praesenti lectione
 per Prophetam nunc quaeritur Deus, &
 quodammodo dubius inquit, quomodo
 in quibusdam amara sit anima, quam dul-
 cem ipse condiderat, & ait: *Quomodo con-*
versa es in amaritudinem vitis aliena? Quod
 dicit tale est; Ego feci pedes quibus ingre-
 deretur mortale genus; qua causa factum
 est ut claudicent plurimi? Ego feci omnia
 membra valida, atque integra; quomodo
 video in multis debilia atque inutilia? Ita-
 que non solum primi hominis anima, sed
 & universorum ad imaginem & similitudi-
 nem Dei facta est, & antiquior est haec ima-
 go quae Dei est, imagine Zabuli, quam post-
 ea nobis induimus ob peccatum. Unde de-
 bemus magnopere laborare, ut quomodo
 delinquentes portavimus imaginem terre-
 stris; ita ad poenitentiam conversi portemus
 imaginem caelestis, ad quam & universa
 primum condita creatura est, ob cuius in-
 malum conversionem nunc peccantes ser-
 mo corripiens ait: *Quomodo conversa es in*
amaritudinem vitis aliena? Ego autem plan-
 tavi eam fructiferam, universam veram, Et
 ante diximus, & nunc eadem plenius ut in-
 telligamus, repetimus, quia Deus bonam
 plantavit hominis animam, sed ipsa vitio suo
 adversus Conditoris depravata sit volunta-
 tem. Ego autem planta vi te vitem fructiferam,
 universam veram: non ex parte veram &
 mendacem ex parte plantavi, sed universam
 veram. Quomodo contra plantationem
 meam conversa es in amaritudinem, & fa-
 cta es vitis aliena? Post haec sequitur: *Si ablu-*
ta fueris nitro, & multiplicaveris tibi herbam
poam, maculata es in conspectu meo in iniquita-
tibus tuis, dicit Dominus. Ergo nec hoc arbitra-
 dum est, quia anima peccatrix nitro conata
 sit purgare maculas suas, & assumens poam,
 quae oritur ex terra, immunditiam delicto-
 rum a se mundare contenderit? Unde nunc
 ad eam loquitur sermo divinus: *Si abluta fue-*
ris nitro, & multiplicaveris tibi poam, macu-
lata es in conspectu meo, in iniquitatibus tuis,
dicit Dominus. An id quidem verius existi-
 mandum est, quia ut sacra volumina omni
 virtute sunt plena, ita & Dei sermo omni

virtute sit plenus, & habeat istiusmodi fortitudinem, quæ possit purgare vitia, & sordibus defricatis ad colorem pristinum revocare: *Vivus est quippe sermo Dei, & efficax, & acutus super omnem gladium utrumque acutum, & reliqua.* Ex quibus diximus pro passionibus animæ remedia habere sermonem, esse in eo nitrum, esse poam, quibus sordes abluantur. Neque vero omne peccatum nitro sermonis & poa potest emundari, sed sunt aliqua delicta, quæ non indigent facili curatione, nec ad nitrum & poam tantum ablata discedant. Sic nunc dicitur: *Si ablueris te nitro, & multiplicaveris tibi poam maculata es in conspectu meo in iniquitatibus tuis, dicit Dominus.* Et quomodo sunt quædam vulnera quæ malagmatibus, & oleo, & alligaturis redduntur pristina sanitati: alia vero sunt istiusmodi de quibus dicatur: *Non est malagma imponere, neque oleum, nec alligaturas, sed terra vestra deserta, civitates vestrae igne exuste:* Sic sunt quædam peccata quæ animam sordidant, & indigent homine qui habeat poam, nitrique sermonem; alia vero talia sunt, ut non possint supradicti sermonis virtute curari, neque enim sordibus comparantur. Idcirco sciens differentias peccatorum, per Esaiam Dominus dicit: *Lavabit Dominus sordes filiorum suorum (in sanguine.) Emundabit de medio eorum Spiritu iudicii, & Spiritu combustionis sordes & sanguinem.* (Sordes spiritu iudicii, sanguinem spiritu combustionis.) Si peccasti & peccatorum forde pollutus es, lavabit Dominus sordes filiorum, & filiarum suorum, & sanguinem emundabit de medio eorum. Si autem mortale peccatum est, non possumus nitro poaque mundari, sed spiritu iudicii, spiritu combustionis & pœnæ. Fortitan & Jesus baptizat Spiritu sancto atque igne: non quia eundem in Spiritu S. atque igne baptizet; sed quo sanctus baptizetur Spiritu sancto, & is qui post fidem & magisterium Dei rursum ad scelera conversus est, cruciatus purgetur incendii. Beatus qui lavacrum accepit Spiritus sancti, & ignis lavacro non indiget. Miserabilis autem & omnifletu dignus, qui (post lavacrum Spiritus) baptizandus est igni. Utrumque si quidem habet Baptisma Jesus: *Exiit namque virga de radice Iesse, & flos de radice eius ascendit;* virga peccatoribus, (flos iustis.) Sic Deus & ignis consumens, & lumen in Scripturis dicitur, ignis peccatoribus, lumen

εισὶν· ἀλλὰ χεῖρ εἶδ' ἵνα, ὡς ὁ λόγος· πᾶσαν
δυνάμιν ἐχέτω. ἔτι ὁ λόγος· ἐχέτω πᾶν τὸ φαρ-
μακὸν δυνάμιν, καὶ πᾶν τὸ καθαροῦς
δυνάμιν ἐστὶν, καὶ σμικτικώτατος. (ὡν γὰρ ὁ
λόγος· ἔστι δὲ, καὶ ἐνεργήτης καὶ τομώτερος· ὑπὲρ
πᾶσαν μάχην διδομένη· καὶ ὁ εἰς εἰπὴς, &
ἐστὶν χεῖρα, τὴν δὲ ἐστὶν τῇ δυνάμει· ἔστι δὲ
ἐν τῇ λόγῳ· νίτρω, καὶ ἐστὶν τῇ λόγῳ· ποᾶ, ὅτι
τὸ ἐστὶν ῥύπος καθαροῦ λαλήθης· ἐπειδὴ
ἀπὸ τοῦ ἐστὶν λόγος, ὅτι ἐστὶν νίτρω, καὶ ἀπὸ τοῦ
ἐστὶν λόγος, ὅτι ἐστὶν ποᾶ, ἐπ' αὐτὰ ἀμαρτῆμα
θεραπεύεται). ἀλλ' ἐστὶν ἀμαρτήματα, & δέ-
μνα νίτρω, & δὲ ποᾶς. λέγεται γὰρ τῇ
οἰομένην ἀμαρτήματα ἔχειν, ὡς δυνάμει
δοπολυθῆναι ἐν νίτρω καὶ ποᾶ, τὸ· ἐὰν δο-
πλήν ἐν νίτρω, καὶ πληθύνῃ σεαυτὴ πᾶν,
κεκλήδωσαι ἐναντίον ἐμοῦ ἐν ταῖς ἀδικίαις σου.
λέγει κύριος· καὶ ὡς περὶ τῶν τραυμάτων τῶν
ἐστὶν, ἀμαρτήματα θεραπεύεται, καὶ ἀλλὰ
ἐλαφὺς θεραπεύεται, καὶ ἀλλὰ δὲ καὶ ῥύπος,
καὶ ἔτι ὑγιάζεται. ἀλλὰ δὲ ἐστὶν τραυμά-
τα, ἐφ' οἷς λέγεται· σὺ ἐστὶν μάλαγμα ὁπλίσθαι,
ἐπεὶ ἐλαυν, ἔτε καὶ ῥύπος. ἀλλὰ ἡ γὰρ ὑμῶν
ἐρημία, ἀπόλοις ὑμῶν πυρκαῖαι. ἔτι ἐστὶ
τῶν ἀμαρτημάτων, ἀρπυγὶ τῶν ψυχῶν, καὶ
δεῖται ἀνθρώπος ὁπλίσθαι τοῖς ἀμαρτημα-
σίν, ὡς νίτρω, ὡς ποᾶς. ἐστὶ δὲ τῶν ἀμαρτη-
μάτων, ἀπὸ ἑστὸς θεραπεύεται). ἔτι γὰρ ῥύπος
καθαρίζεται. διὰ τῆς τοῦ διαφορᾶς τῶν
ἀμαρτημάτων ὁπλίσθαι ἐν τῇ ἡσυχίᾳ κυ-
ρίου, ὅρα πᾶς λέγει τὸ· ἐκπλυνεῖ κύριος τὸν
ῥύπον τῶν ὑμῶν καὶ τῶν θυγατέρων σου. καὶ τὸ
αἷμα ἐκκαθαρεύει ἐκ μέσων αὐτῶν πνύματα
κρίσεως, καὶ πνύματα καύσεως· εἰ γὰρ θάνα-
τον ἡμεῖς, πλὴν ἡμεῖς ἐν ῥύπῳ, ἐκπλυνεῖ
ἐν ὁ κύριος τὸν ῥύπον τῶν ὑμῶν καὶ τῶν θυγατέρων
σου, καὶ τὸ αἷμα ἐκκαθαρεύει ἐκ μέσων αὐτῶν.
εἴτα ἀνὰ πόδας τοῦ ῥύπου πνύματα
κρίσεως· καὶ δέοντα οἱ πολλοί, ὅτι χειρὶα,
ἀμάρτωμα, ἔστι νίτρω, ἔστι δὲ πλὴν πᾶν,
ἀλλὰ δὲ πνύματα τῆς καύσεως· διὰ τῆς
οἰσεως βαπτίζονται, τὰ καὶ νῦν δὲ τὸν λόγον,
ἐν τῇ πνύματι ἀγίῳ καὶ πυρί. ἀλλὰ τὸν μὲν
ἀγίον ἐν τῇ πνύματι ἀγίῳ, τὸν δὲ μὲν τὸ πισθῆσαι, μὲν τὸ ἀξιοθῆναι ἀγίῳ πνύματι,
πάλιν, ἡμαρτηκότα, λέγει ἐν πυρί. ὡς μὴ τὸν αὐτὸν ἑαυτοῦ βαπτίζομεν ἐπὶ ἡσυχίᾳ
ἐν πνύματι ἀγίῳ καὶ πυρί· μακάριος γὰρ ὁ βαπτίζομεν ἐν ἀγίῳ πνύματι,
καὶ μὴ δέομενος βαπτίσματος· ἀπὸ πυρός. τρεῖς ἄνθρωποι καὶ ἐκείνος ὅστις χεῖρας
γὰρ ῥάβδος ἐκ τῆς ρίζης ἰσοῦται, καὶ ἄνθρωπος ἐκ τῆς ρίζης ἀναβήσεται. ῥάβδος δὲ
τὸς κολαζομένης. ἔτι δὲ θεὸς πῦρ καὶ ῥάβδος ἰσοῦται ἐστὶν. καὶ ὁ θεὸς φῶς ἐστὶν, πῦρ κα-
τα-

Hebr. 4.
12.

Es. 1. 6-7.

Es. 4. 4.

Luc. 3. 16.
* MSS. R.
mysteriumEs. 5. 11. 1.
Heb. 12.
29.
1. Job. 1. 5.

